

У српском политичком говору се израз „суверенизам“ користио ретко и спорадично, као саморазумљив појам, мада није био такав. Крајем 2014. године ова политичка поштапалица изазвала је раздор у ДСС-у. Израз је потом нетачно приписан руској политикологији. Врло брзо је његова употреба у Србији почела да замире, али никад потпуно. Ипак, овај израз је остао парадигма потпуне појмовне дезоријентације десног центра у Србији и нестанка поверења у државну сувереност.

Филозофија и правна наука располажу недвосмисленим поимањем суверености. Израз *суверенизам* није саморазумљив, а домаћи аутори му дају сасвим различита, редовно непотпуна, негативна и чак сасвим супротна значења.

□ Употреба израза □ суверенизам □ у иностранству

Још с краја шездесетих година је у Канади постао активан Покрет суверениста Квебека ([Mouvement souverainiste du Québec](#)) чији је циљ био, и до данас остао, демократско и легално осамостаљење ове државе од федерације Канаде.

Интегрисање ЕУ је побудило евроскептицизам у националним државама чланицама. Француски политиколог [Заки Лаиди \[1\]](#) је изразом суверенизам артикулисао политички покрет чији је циљ обнова окрњеног националног суверенитета, и супротстављеност мондијализму оличеном у расту моћи великих међународних асоцијација које нарушавају суверенитет држава (ЕУ, СТО и друге). [\[2\]](#) У политичкој пракси Француске је употреба израза суверенизам актуелизована након

наметања правног дејства „Болкенштајнове директиве“ ЕУ (

[Директиве о услугама на унутрашњем тржишту](#)

) Француској. Конзервативни десничар

[Филип Де Виље](#)

је на себе скренуо пажњу јавности у Француској и ван ње говорећи о суверенизму.

[3]

За сада је израз суверенизам јасно одређен само у француској политикологији

[4]

. Француска је родно место појма суверенитета, као и научне артикулације суверенитета као правног појма (

[Жан Боден](#)

).

Кованицу суверена демократија је у политиколошкој јавности Русије најпре употребио политиколог и публициста [Виталиј Товијевич Третјаков](#) у чланку „Суверена демократија – о политичкој филозофији Владимира Путина“ 2005. године.

[5]

Кованицу суверена демократија је потом искористио бивши шеф кабинета председника РФ

[Владислав Јурјевич Сурков](#)

[6]

22. фебруара 2006. године на скупу партије „

[Јединствена Русија](#)

“

[7]

, а затим на партијском брифингу 28. јуна 2006.

[8]

године. Израз „суверена демократија“ су након Суркова користили руски политичари. Кованица је често употребљавана уочи парламентарних избора 2007. г. у Русији. Израз суверенизам који се користи у Канади, Француској и ЕУ никако се својом садржином не може поистоветити са употребом кованнице суверена демократија у савременој руској политици.

[Бењамин Толић](#), хрватски филозоф, публициста и дипломата Туђмановог доба је у својој књизи „Санадерова дионица“ 2009. године први употребио израз суверенизам у Хрватској, коментаришући чл. 141. Устава Р. Хрватске (из 1990. године).

[9]

Употреба израза суверенизам у Србији

Међународним феноменом десуверенизације се бавило више домаћих аутора (филозофа, политиколога и социолога), али су они по правилу нису помињали израз суверенизам као политичку алтернативу процесу десуверенизације. Први изузетак је био Јово Комшић, 2007. г. који суверенизам помиње као супротност регионализму и глобализацији у процесу европских интеграција. [10] Слободан Антонић употребио израз суверенизам 2008. године у виду израза „суверенистичка влада

[11]

„. Душан Павловић и Слободан Антонић у једном одговору условно наводе „суверенистичке странке“ у Србији

[12]

, а 2010. године Антонић помиње „суверенистички оријентисане интелектуалце“.

[13]

Након изборног пораза ДСС 2014. године Игор Ивановић и Душан Пророковић износе тезу о потреби „саборне и суверенистичке политике“. [14] Током септембра 2014. завршио се поступак кандидатуре за председника ДСС. Кандидати су били Милош Алигрудич и Санда Рашковић Ивић, и они су том приликом започели расправу о суверенизму. Дана 7. октобра Санда Рашковић Ивић износи пред јавност тезу о потреби окупљања „суверенистичког блока“.

[15]

Алигрудич је 10. октобра критиковао тезу о суверенизму коју је изнела Рашковић-Ивић као одступању од политичког програма ДСС.

[16]

Истог дана Душан Пророковић (касније постао шеф Политичког савета ДСС) јавно је препоручио: „Када говоримо о идеји или концепту суверенизма, добро би било да се одмакнемо од правне науке и уобичајених дефиниција. Јер, ако се држимо класичног објашњења како је суверенитет изричито право вршења законодавне, извршне и судске власти на одређеној територији, можемо још и доћи до закључка како су све међународно признате државе и даље суверене. У међународном правном поретку који је артикулисан прописима ОУН поменути закључак није изводљив, већ правно обавезујући. Међутим, фактичко стање показује да се ефикасност примене међународног права радикално онемогућава од стране САД. Због тога се и све чешће говори о суверенизму “

[\[17\]](#)

. Војислав Коштуница 17. октобра 2014. г. (дан пре заседања ГО ДСС) напушта странку обраћајући се: „Недавна Скупштина ДСС показала је да Странка, из прагматичних и тобоже тактичних разлога жели да се окрене идеји `суверенизма`, која у политици има различита и неодређена значења. Она не може бити замена за политичку неутралност, јасно и одсечно српско становиште и став да Србија, сарађујући са свима, нипошто не треба да буде члан ЕУ.“

[\[18\]](#)

Коштунице ставове је подржао значајан број бивших страначких функционера и мноштво оснивача ДСС, па и они напуштају странку

[\[19\]](#)

. Владета Јанковић је изнео прогнозу да ДСС више неће бити опозициона странка Вучићевом режиму“

[\[20\]](#)

. Санда Рашковић Ивић је покушала да објасни зашто употребљава „термин суверенизам“.

[\[21\]](#)

У Печату 24. октобра, Александар Никитовић наводи чињенице из иступања Санде Рашковић Ивић о суверенизму

[\[22\]](#)

.

Ново руководство ДСС је покушало окупљање „патриотско-суверенистичког блока“. [\[23\]](#)

Председница ДСС покушава да објасни порекло израза суверенизам којег користи [\[24\]](#)

. „Ја сам појам суверенизма сад управо узела из европских покрета од Марин ле Пен, од Најџела Ферица (sic), од Штрахеа, од људи из Немачке, односно евроскептика немачких, мађарских, то је европски тренд, тај суверенизам“. Санда Рашковић Ивић није била свесна мрачне прошлости једног од извора за своје поимање суверенизма.

[Хајнц-Кристиан Штрахе](#)

је актуелни лидер либералне, националистичке и на пан-германистичким идејама засноване

[Слободарске партије Аустрије](#)

, након што је годинама био десна рука

[Јерга Хајдера](#)

. Први лидери СПА били су

[Антон Рајнталер](#)

и

[Фридрих Петер](#)

, обојица бивши чланови

[NSDAP](#)

, дакле више него незгодно друштво за идејне позајмице. Владан Глишић (Двери српске) потом иступа с нетачном тезом да је „суверена демократија“ исто што и суверенизам

[\[25\]](#)

. Синиша Ковачевић изјављује да је „подразумевајућа политичка претпоставка да су све политичке странке једне земље патриотске и да би он то окупљање назвао блоком просвећене деснице, блоком суверенизма или ресуверенизма“.

[\[26\]](#)

Истовремено, Ђорђе Вукадиновић „каже да још нема дефинитивног назива тог блока, али да би се он могао назвати патриотским, суверенистичким, националним“.

[\[27\]](#)

Слободан Самарџић, који је у међувремену напустио ДСС, тврдио је о кампањи Рашковић Ивић: „Њена интерна кампања јасно је показала да ту идеју (политичке неутралности, прим. аут) жели да замени једном другом. Политички гледано, тзв. суверенизам и политичка неутралност разликују се у томе што прва идеја може да истрпи опортунистав према ЕУ, а друга јасно говори да у Унију не треба ићи. Последњих дана примећујем да је реторика суверенистичког друштва опет она стара, али то још више наводи на оправдану сумњу да им речи и идеје нису битни.“

[\[28\]](#)

„Суверенизам“ уместо суверености

Пише: Душан Ковачев
субота, 08 октобар 2016 10:12

[\[Broken link\]](#)

[\[Broken link\]](#)

„Суверенизам“ уместо суверености

Пише: Душан Ковачев

субота, 08 октобар 2016 10:12

Викицитатник: Београдски центар за истраживање и промоцију културне политике
www.kulturnepolitika.org
Саветарада за истраживање и промоцију културне политике
www.kulturnepolitika.org
Београдски центар за истраживање и промоцију културне политике
www.kulturnepolitika.org
Фонд стратешке културе